

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye

Előfizetési ára:

Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
negyedévre 15 L. egyes szám 5 Lei

Megjelenik minden hó 1-én

XIII-ik évfolyam 1932 január 1 1. szám

Szerkeztőség és kiadóhivatal:

Bukarest, VI. Strada Isvor 38 sz.
Sürgőnycim: „Fermetal” Bukarest

Ujlesztendő küszöbén

Sötét gondterhes esztendőről vesz bucsut a világ proletáriátusa. A kapitalizmus profit éhsége soha kegyetlenebb nem volt a bérnyomással szemben mint az 1931. esztendőben. „Világkrízis” mondják az emberek. Erről beszél mindenki az uralkodó osztály, a „középosztály” ha van még ilyen, a földművesnép és az ipari és szellemi proletáriátus, világhírű közgazdászok és országok sorsát intéző nagy politikusok. Sajnos ennek a megállapításnál tartunk még csak, de amitől az emberek sorsa nem fordul jobbra sehol a világon.

„Tultermelés van” mondják a kapitalisták, tele vannak a raktárak élelmi és ipari cikkekkel, de nincs fogyasztás. A burzsoá kormányférfiak akik egyuttal a kapitalizmus képviselői és ezeknek közgazdászai országos jellegű és világhírű konferenciákat tartanak — a proletáriátus bevonása nélkül — és azon tanácskoznak, hogyan lehetne a krízist megszünteni a nagy beteg meggyógyítani, természetes mindig csakugy, hogy a beteg világ meggyógyításához az orvosokhoz kell fordulni. Ők a kapitalisták semmivel se járuljanak hozzá. A kapitalizmus nem akar áldozatot hozni annak dacára, hogy uralkodásuk, termelési rendszerük csődöt mondott. Még mindig több és több áldozatot kívánnak a proletáriátustól, onnan ahol már mindent kisajítottak. Onnan ahonnan már a nyomor a szenvedés és éhínség kiált megálljt a fékezett kegyetlenségnek. De nincs ki ezt megálljt hallja. Amíg milliók és milliók éheznek addig buzával fűtik a gőzmozdonyokat, tengerbe sülyesztik a kávé, több millió tonna cukor fekszik a különböző országok raktáraiban — és több millió tonna gyapjú felesleggel vannak tele a világ raktárai — akkor amikor az emberek milliói éheznek és rongyokban kénytelenek járni.

Nincs fogyasztás. Tultermelés van. Mondják a kapitalisták és ugyanakkor a technika minden elképzelhető tudományát előrehaladottságát a többtermelés szolgálatába állítják aminek következtében az emberek millióit dobják az utcára, teszik keresetképtelenné. Ma mintegy harminc millió munkás vár munkára. Ha ez a hatalmas tömeg munkához és keresethez jutna akkor volna fogyasztás és nem volna tultermelés! A másik büne a kapitalizmusnak a munkabérek leszállítása. Evvel olcsóbbá tenni a termelést a célja a kapitalizmusnak. Amivel szemben nem teszik olcsóbbá a termelt cikkek árát, hanem ellenkezőjét érik el, vagyis fogyasztóképtelenné teszik azt a népréteget is amelyik még munkában van.

A szocialista párt meglátása szerint nincs tultermelés, mert hisz az emberek milliói nélkülöznek a mindennapi élethez szükséges ipari cikkek és élelmiszerek. Csupán a termelt javak elosztásánál van a baj, amit a kapitalizmus éppen önző érdekeinél fogva nem tud és nem is akar megszervezni. Pedig ez hozná egyensúlyban a gazdasági életet és egyuttal az emberiség boldogulását teremtené meg. A mai korhadt kapitalista termelési rendszert egy új rendszer kell felváltja amely a köztulajdonon alapszik. Ahol nem az egyes emberek vagy pénzcsoportok érdekei az irányadók, hanem a közösségnek az érdekei. Ez pedig a szocialista társadalmi rendszer, amely felé rohamosan halad az élet és amit elősegíteni minden dolgozó néprétegnek létérdeke.

A kapitalista társadalmi rendszert véglegesen ledönteni nehéz dolog, mert a kapitalizmus a maga mindent átfogó hatalmas nagy erejével szolgálatába állít mindenkit. A hatalom az ő kezében van, az ő érdekeit szolgálja a templom szószéke is. Az iskola a maga érdekeinek megfelelően van megszerveve.

A sajtó a fegyveres hatalom minden amit szemlél s amit ember elgondolhat az ő érdekeit szolgálja. De van még egy ellensége az emberiség boldogulásának: a szervezetlen tömegek tudatlansága. A tudatlanság és butaság a legádázabb ellenség, mert lehetne-e hatalom, melyet ugyszólván egyetlen nekiindulással megdönteni nem lehetne, ha mindnyájan megértene egymást, ha egymás nyomorán okulva egyetlen táborba sorakoznánk érdekeink megvédéséért. Sajnos a megnem értők tábora ma még igen nagy. Kishitűek, gyávák. Szolgalelkűek igen sokan vannak, különösképpen itt a mi országunk területén hol a szervezethez magvai igen ritkán vannak elhintve. Ebben az országban ahol az ipar még csak kezdetleges állapotban van, a mezőgazdasági munkások ugyszólván megközelíthetetlenek, ez pedig az a

tömeg amely a munkaerőt szolgáltatja az iparnak. Az ország területének legnagyobb részén az osztályharcos szervezkedésnek alig találhatók gyenge nyomai. Járatlan utakon kellett haladjunk, minden előre tett lépésért meg kellett harcolnunk, de vállaltuk a nehéz feladatot. Nap-nap után pártlapjainkban, szaklapjainkban és a gyűlések százain élőlő szóval hangoztattuk és hangoztatjuk a tömeg előtt, hogy szervezkedjenek, rázzák le magukról az évszázados bilincseket, a félelmet, a gyávaságot. Szerszések, becsüljétek egymást, ápoljátok a szolidaritás eszméit egymásközött, mert csak így leszünk képesek a jobb és boldogabb jövőt kiharcolni. Sajnos még nem tudtuk minden munkástársunkat meggyőzni ezekről az igazságokról de nem adjuk föl a reményt, folytatni fogjuk a megkezdett munkánkat és velünk egyutt folytatja a világ szervezett munkássága mindaddig míg minden egyes proletárt ki nem emelünk a nemtörődömség és a közönyösség posványából és amíg minden munkástársunk nem csatlakozik a szocialista párt lobogója alá. Ez legyen a célunk és a feladatunk a jövőben, hogy így közös erővel minél előbb elérhessük a proletáriátus igazi boldog ujlesztendjét.

(b)

A resicai munkásság helyzete

Az U. D. R. resicai vasipari üzeme amely egyuttal az ország legnagyobb vasipari vállalata egy idő óta a megnemértés és a legszelebbkörű kizsákmányoló politikát üz a munkássággal szembe.

Soha egy pillanatra sem gondoltuk arra, hogy e vállalat uralkodói, a munkásság érdekeit védjék, de megdöbentő az, hogy egy régi a termelés minden ágában megszervezett, mérnökkel, technikai és kereskedelmi igazgatókkal ellátott és nemzetközi kapcsolatokkal bíró üzembről van szó. De e vállalatnak munkástömegei is öntudatosan és fegyelmetten szervezve vannak. E vállalat háta mögött elhuzodó mult a legbiztosabb zálogát kellene képezze annak, hogy nem lehet egy nagy munkástömeget visszavetni a jobágsorsba miután ez a munkástömeg hosszú küzdelmek árán megteremtette magának azt a helyzetet, amelyben ma él. Azonban a mai munkabérek és munkafeltételek olyan fényesek-e vajon, hogy még lehetne belőlük lecsipni? Egészen bizonyos, hogy nem! A leszállított munkaidő következtében a munkabérek havi 1500-2000 lejre estek. Vajon oly nagy ez a bér mint amely alkalmat adhatna az igazgatóságnak arra, hogy még ebből is letörjön valamit? A logika azt mondja, hogy nem! Az igazgatóság azonban nem a logika, hanem a rideg számításokat veszi figyelembe. Bármilyen is legyen az igazgatóság határozata, egy bizonyos: A munkások jelenlegi bérét tovább csökkenteni nem lehet. Tovább csökkenteni anélkül, hogy a létminimum alajában meg ne rendüljön lehetetlenség. Egy bizonyos létminimumra még az ökörnek is szüksége van, mert enélkül nem huzza a jármot. A hurt továbbra feszíteni azt jelenti, hogy a mai gazdasági káoszban a lelkiismeretlen igazgatóság nem ismeri meg saját érdekeit sem.

Az U.D.R. vállalatok lecsusztak az eddigi

rendes és biztos pozicioról. Ime, egy adott pillanatban nem fizeti a munkabérek. A nyugdíjasok sorsa ugyanaz mint a munkásoké. A munkabérek kinemfizetése miatt a resicai üzemek munkásai, mintegy 4000 munkás október 8-án demonstrációs sztrájkot mondtak ki. A munkások abbahagyták a munkát és a gyár 3 kapuján kivonultak az utcára. Fegyelmetten 4-es sorokban indultak el a piac irányában, ahol a szakszervezet vezetői ismertették azt a szomorú helyzetet, amely osztályrészüll jutott a resicai munkásságnak, a munkabérek kinemfizetése miatt. Az augusztus és szeptemberi munkabérek kifizetése lett volna esedékes, de a gyár vezetősége ezeket nem folyosította.

A hatóságok látva a munkásság elkeseredésének ezen spontán kitörését, ijedten-kapkodva a szakszervezet vezetőinek letartóztatásával fenyegetődzött, amit nem válthatott be, mivel a bíróság csak a perindítást látta helyénvalónak. A tárgyalások már két esetben el lettek halasztva, reméljük, hogy január 25-ére kitűzött tárgyalás, mellyel szemben a munkásság nagy érdeklődéssel viseltetik, a vádlottak felmentésével fog végződni.

Az október 8-iki mozgalom hatást váltott ki Bukarestben is. Az illetékes hatóságok felfigyeltek az eseményekre és Resicának 40 millió lejt folyosítottak a munkabérek és nyugdíjak kifizetésére,

A kollektívszerződés felmondása

A munka- és bérvizonyokat Resicán kollektívszerződés szabályozza. Azzal a szándékkal, hogy a munkabéreket még jobban letörjék és a munkafeltételeket még rosszabbá tegyék, az igazgatóság a kollektívszerződést felmondta. Az új munkafeltételekben való megállapodására December 18-ára tűzte ki a tárgyalásokat a temesvári Munkaügyi Inspektorátus, amely időpontot azonban későbbre tolták ki.

A vállalat új memoranduma egy 20%-os bércsökkenést, a fakedvezmény és a lakbérpótlék eltörlését tartalmazza. Ezeket a kedvezményeket melyeket a munkásság évtizedeken keresztül élvezett, egy tollvonással törölte el az igazgatóság — a memorandumban.

1931 május havában a munkabérek 10%-al lettek csökkentve. A bérleszállítást bizonyos formák között vitték keresztül. Dacára eme bércsökkenésnek az akkordárak mindig kevesebb és kevesebb összegben állapították meg, úgyhogy itt is mintegy 15—20%-os bércsökkenést vittek keresztül, önkényesen. Ha tehát mindezeket figyelembe vesszük, akkor az igazgatóság mintegy 40—50%-os bérleszállítást kíván megvalósítani.

Ha még figyelembe vesszük azt a tényt is, hogy a siralmas gazdasági helyzet következtében a munkások rövidített munkaidőt dolgoznak és keresetük nem haladja meg a havi 1500, 2000 lejt, akkor könnyen tudunk magunknak képet alkotni arról a nyomorrol, amelybe az igazgatóság mintegy 5—6 ezer munkást akar belekényszeríteni.

Igaz, hogy az U.D.R. vállalat rezsiköltsége elég tetemes, de az is igaz, hogy e költségek tetemességét a nagyszámu improduktív sze-

mélyzet miatt áll fenn. Sehol a világon nincsen annyi igazgató, segédigazgató és improduktív vezető, mint éppen itt. Míg a háború előtt, egy igazgató és két aligazgató vezette a vállalatot, addig ma a politikai pártok exponeisei tömegesen lepték el a gyárat és nagy fizetések révén a vállalat költségvetését súlyosan befolyásolják.

A tisztviselők körében ugyancsak két kategória keletkezett. A nagyfizetésű tisztviselők, az egyik kategória, az éhbérek mellett dolgozó tisztviselők pedig egy másik kategória. Az utóbbiak kategóriája sokat szenved mostanában, mert tömegesen bocsájtják el őket. Mint jellemző esetet említjük, hogy a nagyfizetésű tisztviselők közül egyet sem bocsájtottak el. Itt is az igazgatóság azt a lovat üti, amely a legtöbbet huz.

Közelről figyeljük, hogyan fognak kibontakozni Resicán az események a munka és a tőke között.

Rendkívül nehéz idöket élünk. Nem tudjuk mit hoz a holnap. A vasmunkásság legyen azonban készenlétben, mert ha majd szükség lesz tudjunk segítségére lenni azoknak a resicai szaktársaknak, akik súlyosan vannak megátadva létükben.

Az erdélyi állami fémbányák munkásainak kollektívszerződés tárgyalása

Az állami fémbányák igazgatósága és a munkások között december 18-án indultak meg a tárgyalások az új kollektívszerződés pontjainak meghatározására. A békéltető tárgyalásokat Chirila cluji munkaügyi inspektor vezette le Nagybanán. A munkásság képviselőjében jelen volt 22 amsterdami irányzathoz tartozó szakszervezeti kiküldött és a nemzeti (sárga) szervezetek képviselőjében 7 kiküldöttjei.

Az amsterdami irányzatu szakszervezetek még a tárgyalások elején szavázték, hogy a régi kollektívszerződés még egy évi időtartamra érvényes, tekintettel arra, hogy a lejárat előtt 4 hónappal egyik fél sem mondta fel mintahogy a szerződés egyik pontja ezt előírja. Ennek folytán az amsterdami szervezetek kiküldöttjei a szerződés 1 évre való meghosszabbítását kérték, a benne foglalt pontok betartásával, amit az igazgatóság magáévá is tett. Hátra maradt még a szerződés meghosszabbításával kapcsolatos formák rendezése, hogy a szerződés továbbra is érvényben maradjon.

Tekintve, hogy a felek nem gyakorolták a szerződésben előírt jogukat, hogy a lejárat előtt 4 hónappal felmondják és tekintve, hogy az igazgatóság elfogadta az amsterdami irányzatu szakszervezeteknek a szerződés meghosszabbítására irányuló beadványát, természetesen a régi szerződés automatikusan meghosszabbodott.

Az igazgatóság képviselői azonban érvelve, hogy a sárga szervezetek részéről fel lett mondva a szerződés, így hát kérik az érdelemleges tárgyalások megindítását és 15—20%-os munkabér csökkentést.

Az amsterdami irányzatu szakszervezetek képviselőinek legerélyesebb tiltakozása ellenére a sárga szervezetek kiküldöttjei az áruházi legcinikusabb formájában ismételték a szerződés módosítását kérték.

Tekintve, hogy a felek nem tudtak egyezségre jutni a szerződés meghosszabbodásnak jogi kérdésében döntés végett az ügy a Semmitőszék elé utaltatott.

Chirila munkaügyi inspektor javaslatára a felek megállapodnak abban, hogy a konfliktust a maga érdekében tárgyalják meg, mert ha a Semmitőszék úgy döntene, hogy a szerződés már nem érvényes, ne kelljen újból összehívni békéltetőtárgyalásokat.

A tárgyalások folyamán az igazgatóság me-reven ragaszkodott ama álláspontjához, hogy a munkabéreket 10—20%-al leszállítsa. A kiküldöttjeink minden érvelése dacára, hogy eme követelés [keresztülvitele a lehetetlenség határába ütközik] sem lehetett meggyőzni az igazgatóságot álláspontjának megváltoztatására. A felek nem jutottak megegyezésre minek foly-

tán maga a konfliktus is a Semmitőszék döntőbírósa elé utaltatott.

A döntőbírósa mint rendes tag Gherman elvtárs a bányászok titkára és póttag Gârboveanu elvtárs a vasasok titkára lettek bevezetve a munkások részéről.

A katonai arzenál munkásai szervezkednek

A bukaresti katonai arzenálban mintegy 600 civil munkás dolgozik. A katonai gépek és ágyuk nagyobb javításait itt végzik el. Elérkezett az idő, hogy az arzenál is a munkások bőrre akar megtakarításokat eszközölni. Az arzenál vezetősége tudatta a munkásokkal, hogy megrendelés és megfelelő alapok hiányában január hó 1-ével az összes munkásokat elbocsájtja. Tehát alapok hiányában az arzenálban is végleg megszűnik a munka. A precíz munkagépeket beborítja majd a rozsdá, mert a személyzet utnak van eresztve. Hogyan lehetséges, hogy egy ilyen erős intézmény mint amilyen az arzenál becsukja kapuit egyik napról a másikra? Ha arról van szó azonban, hogy megtakarításokat eszközöljenek, ez lehetséges más oldalról nem pedig azoknál, akik a tényleges munkát végzik el. Egy egész csomó tábornok és magas tisztsegeket betöltő hivatalnok van az arzenál szolgálatában. Ezekről kell elsősorban megszabadítani az arzenált, mert ezek nélkülözhetők. Ebben az esetben előteremtődne a megfelelő alapok arra, hogy a munkások elbocsátások elmaradjanak. De az arzenál vezetősége nem gondolkozik így és emiatt az elbocsátás veszélyével megfenyegetett munkások hangulata igen izzó és a gyűlésen amit tartottak, elhatározták, hogy mindnyájan szervezkedni fognak.

Egy másik sérelme a munkásoknak az

áldozati adó

melyet az arzenál vezetősége a törvény ellenére, mely megállapítja, hogy az órabéres, napi, vagy hetidijas munkásokra nem alkalmazható, levonja.

Ime egy égbekiáltó igazságtalanság, amelyben a munkások az igazgatóság jóvoltából részesülnek.

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége memorandumba foglalta az arzenál munkásainak sérelmeit és benyújtotta a Munkaügyi Miniszteriumnak.

A Szövetség az elbocsátások visszavonását és az áldozati adó beszüntetését követelte.

Az arzenál munkásai is kezdenek rájönni, hogy ők is a kapitalizmus igáját huzzák.

A „Malaxa“ mozdonygyár

Munkáskörökben kevésbé ismeretes a bukaresti „Malaxa“ mozdonygyár. Most amidőn szaktársainkat felvilágosítani kívánjuk e gyár rendszeréről, természetesen arról az oldalról kell megismertetnünk, amely a munkásságot érdekli.

Modern berendezéssel felszerelt gyár amelynek belsejében az igazi rabszolga rendszer divik. Ez a mondat az ottani állapotok tökéletes kifejezője. Amidőn a gyár kapujának küszöbét átlépted, mindaz ami benned az emberi mivoltnak és öntudatnak kifejezője, tekintsd nem létezőnek, mert ez a jog téled munkás elrabolatott, te egy vak és süket eszköze kell legyél feljebbvalóid és mérnökeid szemében.

És mert a munkás tür... tür... az iroda igazi széllhárosságokat követ el az amugy is semmibevert munkások számlájára. Egy néhány ilyen széllhárosságot hozunk nyilvánosságra hogy lássák szaktársaink milyen szomorú helyzetbe jutottak e szerencsétlen munkások, csak azért mert szervezetlenek.

Az üzem főtisztviselői egyikének az a szerencsétlen ötlete támadt, hogy minden munkás egyenruhát viseljen.

Ezeket a silány anyagból készült egyenruhákat, a gyár vezetősége adja el jóval drágábban mint ezeknek piaci ára. A munkások ennek ellenére nem vásárolhatják meg a ruhát a szabadkereskedelemben, hacsak nem akarja kitenni magát a munkából való elbocsátásnak.

1931 november havában egyszerre 1000 munkást, köztük mestereket és mérnököket bocsájtottak el. Még megmaradt a benemfejezett munkák elvégzésére 2—3 száz ember, hogy ezután a gyár teljes becsukása következzen be.

Magától értetődik, hogy egy nagy munkás létszám mellett, milyen a multban volt, működött egy spicli-banda is, ennek egyedüli hivatása a munkásság bármilyen kikémlésében állott. E kémbanda költségei könnyen voltak fedezhetők, hiszen ezek segítségével lehetett egy olyan barbárrendszert megvalósítani, mint amilyen ebben, egyébként modern felszerelésű gyárban uralkodik.

Egy napon az történt, hogy egy munkás nem kapott fizetést, nyilván mert a fizetési listából kifelejtődött. A munkás reklamálja fizetését, melynek következtében kapott 500 lej előleget a hétre. A követhető héten levonták az 500 lei előleget, anélkül, hogy az elmaradt fizetését folyósították volna. Néhány reklamáció után közvetve értésére adták a munkásnak, hogy halgasson, ha nem akarja, hogy ki legyen rugva.

A „Malaxa“-gyárban az akkordrendszer van bevezetve. A mozdony összes alkatrészei akkordrendszer alapján készülnek el. Az akkordárak azonban oly alacsonyok, hogy jó gyakorlattal rendelkező lakatos sem keresett többet, 10 órai napi munkaidő mellett hetenként 1300—1500 lejt.

A silány akkordárak miatt a munkások igyekeznek erejének tulfeszítésével többet termelni, mint amennyit egy embertől normálisan elvárni lehet és ebből a tulfeszített munkából kifolyólag fordulnak elő sokszor halálos balesetek. Egy ilyen balesett a közelmultban egy munkás halálát okozta. Az igazgatóság nagylelkű akart lenni a szerencsétlenül járt munkás családjával szembe, de nem a saját költségén, hanem úgy, hogy a munkások között gyűjtő-iveket bocsájtott ki, kötelezővé téve minden munkásnak, hogy 20 lejt jegyezzen. Az így begyűlt pénzek az iroda felé vették utjukat és sohasem lehetett megtudni, kapott-e a család valamit a munkásoktól összezedeit pénzekből.

Az obor-állomástól a gyárig ugynevezett kursza közlekedik, aki ezt igénybe akarja venni az két hetenként 60 lejt tartozik fizetni. De ha a munkás le is mond a kurszával való közlekedésről, még egy jó pár hónapig vonják a 60 lejekeket.

Az itt uralkodó állapotokat meglehetősen szüntetni. Elsősorban a még munkában maradt munkások köteleessége volna megkezdeni a szervezkedést. Félre tenni a nemtörődömséget és megalapítani a szolid szakszervezetet.

LESZERELÉS

1932 február 2-án kezdődik meg Genfben a leszerelési konferencia

Nemzetközi körökben sokat beszélnek az utóbbi időben a leszerelésről. De a leszerelést senki sem kívánja olyan őszintén, olyan forrón és olyan világosan mint a munkásosztály. A leszerelést a munkásosztály kettős szempontból kívánja: Először, hogy a népek közötti béke végleges formában biztosítsák és másodsor, hogy az állami költségvetések megszabaduljanak a katonai tehertételtől, mely összegek aztán közmunkákra legyenek fordíthatók.

Majdnem minden országban a Szociáldemokrata munkásság óriási tüntetéseket rendezett a leszerelés érdekében. Százerek, sőt milliók tüntettek, a nagy világvárosokban, s a tüntetők élén sokatmondó háboruellenes plakátok ékesítették a menetet. E plakátok jelképezték az elmúlt háboru borzalma: egészséges, viruló életük legszebb idejét katonasorsban élő emberek és a borzasztóan megcsonkított hadirokkantak sokassága és végnélküli temetők...

A világháboru kijozanító tanulságul szolgált úgy a győzők, mint a legyőzötteknek egyaránt. Egy újabb háboru még a kapitalizmusnak sem lehet hasznára, hiszen a fejlődés folyamán oda-

jutott, hogy általában a léljogosultsága is két ségbevonható.

A leszerelés épügy életérdeke a kapitalizmusnak, mely egy romániai egyetemitanár szavai szerint az öszülés stádiumába jutott és egy új háboru rendszerét menthetetlenül felbomlasztaná. A munkásság nem lesz hajlandó még egyszer a vágóhidra menni.

Bármi is történjen a munkásosztály többé nem fogja félrevezettetni magát.

Őszintén leszerelni!... ez a jelszava ma minden demokratikusan gondolkozó embernek. A katonákat küldjék haza, hogy megkezdhessék rendes békés foglalkozásaikat. A tisztek közül is sokan vannak orvosok, mérnökök és vegyészek, akik polgári életükben hasznosíthatják tudásukat. Az ágyukat és srappellüket öntsék át gépekre és traktorokra, hogy így az az öszemberiség javát és boldogságát és nem lemezárllását szolgálják.

A februári hónapot nagy érdeklődéssel várja az emberiség. Vajjon fog-e pozitív eredményeket elérni a leszerelési konferencia?

Hiszük, hogy ezuttal a jobbelátás fog győzedelmeskedni, a jobbelátás, mely egyedül meg hozhatja az emberiségnek az igazi békét.

A lupényi-pör tárgyalása

Az 1929. augusztus 6-iki Lupényi véres események pörében hosszú huzavona után kimondták a döntést. Megemlékeztetni kívánjuk, hogy a tragédia alkalmával 23 ártatlan munkás esett el.

A dévai törvényszék I-ső szekciója október 20-án meghozta a döntést: A lupényi mézárllás erkölcsi és értelmi szerzői Vaida-Voevod Sándor és Rozvány volt prefektus nem voltak bíróság elé állítva és így felettük nem ítélezhettek. A két provokatört Munteanu és Buciumeanu a bíróság felmentette. Ennek ellenében 44 ártatlan munkást sujtottak 15 nap és 6 hónap közötti börtönbüntetéssel és 500—1000 lej közötti pénzbüntetéssel.

E perrel kapcsolatos Popescu munkaügyi inspektor bírósági nyilatkozata szenzációt keltő.

A nyilatkozat így hangzik:

1. Hogy a lupényi független szakszervezet Munteanu és Buciumeanu alakították Rozvány prefektus rendeletére, aki ő maga nyomtatta azokat a rőpiratokat is melyek szerint a munkásságot arra birta, hogy hagyják ott a Szociáldemokrata szakszervezeteket és alakítsák meg a független szakszervezeteket, mint amelyek a Nemzeti-parasztpárt szolgálatában kell álljanak.

2. Hogy ezen büntény elkövetésére Rozványnak egyenes utasítása volt a belügyminiszteriumtól.

3. Azért, hogy a munkásságot maga mellé sorakoztassa, Munteanu a szociáldemokrata szakszervezetek ellen rágalmazó hadjáratot kezdett és a munkások között megnevelő-sítható ígéretek terjesztett el.

Tudva van, hogy Moldován szaktárs a lupényi vasascsoport elnöke hosszú ideig volt előzetes letartóztatásban mint olyan gyanúsított akinek a lupényi események kialakulásában szerepe volt.

Moldován szaktársat a bíróság felmentette. Ezzel a pörrel mozgalmunk történetének egy szomorú fejezete zárult le.

Munkásperek a dévai törvényszéken

A zslivölgyi vállalatok munkásai 1928-ban pert indítottak a társulatok ellen 6%-os munkabérjárándóságuk miatt, amelynek kifizetését a munkaadók megtagadták.

Az ügy 1928-óta huzódik, míg végre az elmúlt év december 4-ére ki lett tűzve a tárgyalás. Szerencsétlenségre azonban a tárgyalásokat elnapolták 1932 január 19-ére.

A munkaszerveződségről szóló törvény úgy rendelkezik hogy a munkabér járándóságok

miatti perek sürgős és elsőbbségben részesülnek és legkésőbb 30 napon belül a tárgyalás napja kitűzendő.

Jelen esetben a per 520 napja van folyamatban és még mindig nincs bírói döntés.

Igy néz ki a „sürgős és elsőbbségi jog” akkor mikor munkásokról van szó.

Katasztrófa a lónyai közsémbányánál

A kapitalizmus ügyének oltarán újból áldozatot hozott 6 munkás. December 12-én éjjel történt rettenetes szerencsétlenség következtében, gázrobbanásból kifolyólag 6 munkás élete kialudt, míg 14 munkás súlyosan megsérült.

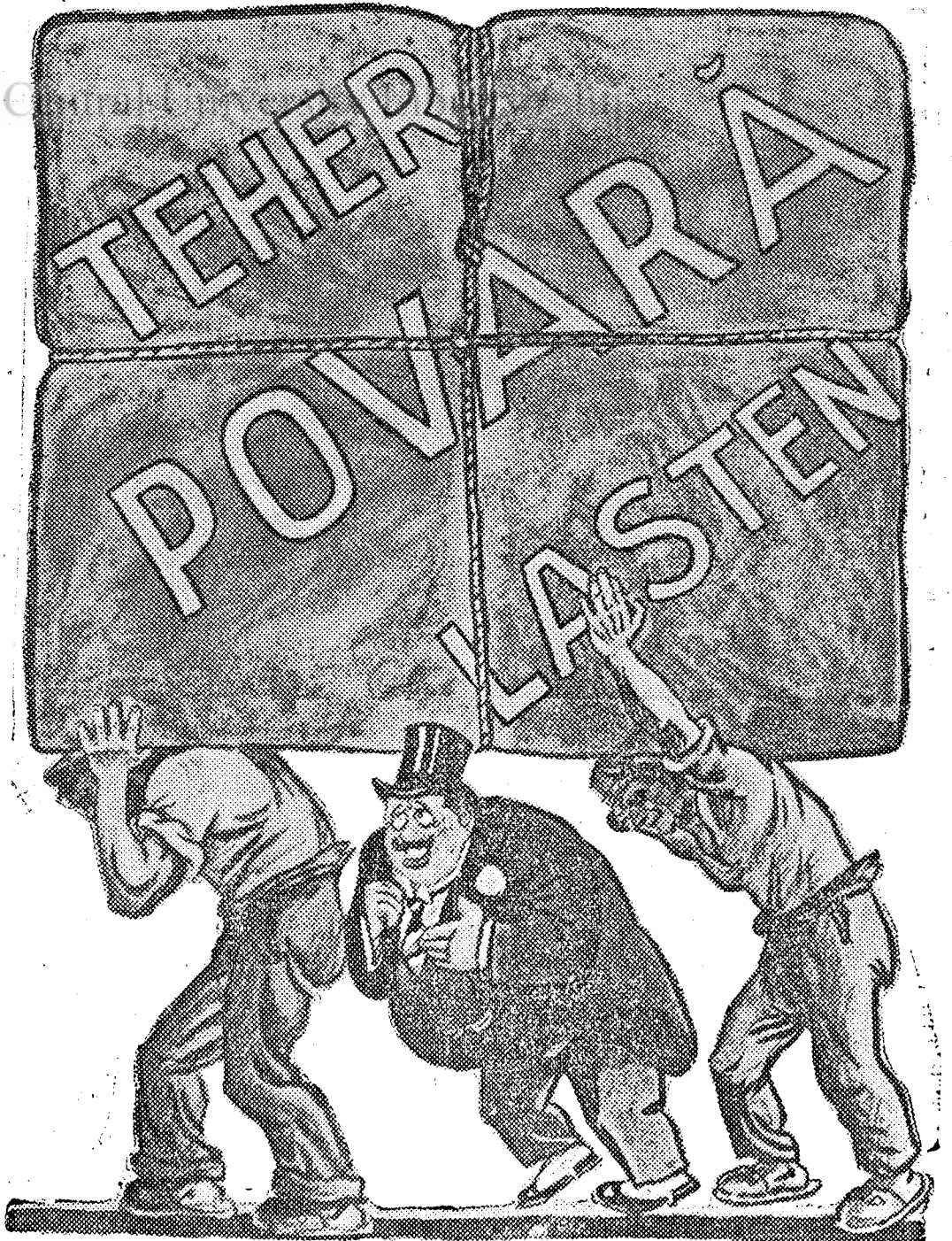
Az áldozatul esett munkások árváinak száma elég nagy, míg az özvegyek fájdalma a mai mostoha időkben kimondhatatlan.

A katasztrófa áldozatai akik életüket vesztették a következők: András Ferencz, Mogoşan Petru, Kis Miklós, Balogh József, Szöcs Mihály, Bota Nicolae. A vizsgálat megállapítása szerint a robbanás a gázok nagyfokú nyomása miatt keletkezett.

A szomszédos tárnáknál eloltott tüzek gázai felgyülemltek abban a tárnában ahol a szerencsétlenség bekövetkezett és itt ismeretlen módon tüzet fogtak. Szükséges lett volna a tárnának levegővel való felrészítése ami nem történt meg. Amikor tudomást szereztek a szerencsétlenségről, nyomban mentőcsapatok alakultak és ezek óriási, szinte emberfeletti munkát végeztek, hogy a bennrekedt társaiat az életnek megmentésük.

A halottak temetése a munkásság nagy részvéte mellett zajlott le. A munkásság képviselésében azonban a bucsuztatót nem mondhatták el, mert a hatóságok azon a címen, hogy felizgulnak a munkások nem engedélyezték.

Legteljesebb részvétünket küldjük az áldozatok családjainak és reménykedünk abban, hogy az igazgatóság megfelelő anyagi támogatásban részesíti a hátramaradottak családjait.

A kapitalista közepe: Rettenetes a helyzetünk. Ezt a terhet mi kapitalisták tovább nem bírjuk.

SZAKTÁRSAINK

FIGYELMÉBE

A Vasas Zsebnaptár szerkesztősége ez évben is kiadta román és magyar nyelven a

vasasok

zsebnaptárát

1932. évre

Elmondhatjuk minden túlzás nélkül, hogy az ezévi naptár olyan gazdag tartalommal van ellátva, ami nélkülözhetetlenné teszi a naptárt minden vasmunkás részére.

A naptár rész után, amint az előző években is volt, következnek a napi feljegyzések, gyűlések és ülések előjegyzései. Végzett munkám keresetem, kiadásaim és mire. A szövegrészben következik „a munkásmozgalom politikai frontján” adatokkal alátámasztott cikk, továbbá a munka és fáradság, hogyan vezessünk ülést vagy gyűlést, hogyan írunk meg helyesen egy jegyzőkönyvet, az üléseken és gyűléseken vitázók 10 parancsolata. Fizetések és bérek adója, az adok kiszámításának módszere

A technikai részben szintén igen gazdag tartalommal ellátott cikkek vannak

A vasmunkás lépést tart a fejlődéssel. Ebben a legjobb tanácsadója a

vasas zsebnaptár, ára

30

lei

Megrendelhető és kapható: Fermetál București VI. Str. Isvor 38 szám

G y ü l é s e k

A lupeni vasmunkás helyicsoport taggyűlése

A lupeni vasmunkás helyicsoport 1931 december hó 20-án taggyűlést tartott Moldován szaktárs elnökle mellett. Jelentésében az elnök szaktárs a racionalizálás következményeit ismertette, ami a munkások nagyszámu elbocsátásában nyer kifejezést. A legutóbbi elbocsátások alkalmával is 50 vasmunkás került ki az utcára.

A gyűlés a legérellyesebben tiltakozott az elbocsátások ellen és utasította a vezetőséget, tegye meg a szükséges lépéseket a további elbocsátások megakadályozására. A munkanélküli munkások segélyezése érdekében a taggyűlés egy külön havi járulék bevezetését tartja szükségesnek.

A taggyűlés utasítja a vezetőséget, hogy Január hó 1-ig készítse el a helyjárulék bevezetése és segélyekre vonatkozó munkálatokat, hogy a fenti dátummal egyidőben ez akció megindulhasson.

Több apró ügy rendezése után a taggyűlés a legteljesebb egyetértés közepette befejezést nyert.

A nadrági helyicsoport közgyűlése

A nadrági vasasok helyicsoportja 1931. november 29-én tartotta közgyűlését amelyen Radu János szaktárs mint a közgyűlés elnöke a vezetőség működéséről szóló 1931. évi jelentést terjeszti elő a közgyűlésnek. A gazdasági krízis nem tette lehetővé — mondja az elnök szaktárs — hogy a munkamezején újabb eredményeket lehessen kivívni azonban minden lehetőet elkövettünk az iránt, hogy a szaktársak érdekeit megvédjük.

Luka József szaktárs az 1931. évi pénztári jelentést terjeszti elő. Petrescu Petru szaktárs az ellenőrző bizottság nevében jelentést tesz, hogy a pénztár könyveket átvizsgálták és azokat összeegyeztetve a nyugtákkal a legteljesebb rendben találta.

A közgyűlés meghallgatva a jelentéseket, tudomásul veszi és a régi vezetőségnek valamint az ellenőrzőbizottságnak a felmentvényt magadja.

Radu János szaktárs felszólítja a közgyűlés tagjait, hogy a szakszervezet irányában mindenki fejtsen ki erőteljesebb propagandát, hogy ezáltal a munkásság teljes összessége legyen bevonható a szakszervezet kereteibe. Szilágyi János szaktárs felolvassa a leszerelésre vonatkozó határozati javaslatot, amelyet a csoport a genfi leszerelési konferenciának küldött meg. Melter Péter szaktárs a munkás

törvénykezést teszi szóvá és kritika tárgyává teszi azt, hogy a kollektív szerződésekről szóló törvény rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával, a mérnök nem folyosította a fizetett szabadságot a munkásságnak. A közgyűlés az új vezetőség megválasztására tér át és az alábbi szaktársakat választja meg: Elnök: Radu Ioan, elnökök: Petrescu Petru és Szilágyi János, jegyző: Pleciai Teodor, pénztárnok: Melter Franz, könyvtárnok: Bucu Vilmos, vezetőségi tagok: Izele Gheorghe, Schweriu Victor, Gora Lőrincz, Szöcs Sándor, Bortos Iosif, póttagok: Luka József, Hinteraiter Ferencz, Kles Artur, ellenőrzőbizottság: Pavelka Ferdinánd, Bireş Ioan, Krucsek Matei, póttagok: Orsai Gusztáv. Ezután az elnök szaktárs a közgyűlést bezárja.

Petritai vasmunkás helyicsoport taggyűlése

1930. November 29-én jól sikerült havi taggyűlést tartott a petritai Vasmunkás helyicsoport. Bíró János elnök általános ismertető előadást tartott a munkásság helyzetéről. Gárbovean Simion kerületi titkár adatszerűen támasztja alá a racionalizálás következtében beállott munkanélküliség tényét.

E viszonyok közepette a szervezet munkás kötelesség teljesítésének körülményét ismerteti bő részletességgel. A taggyűlés a legteljesebb tiltakozásának ad kifejezést az elbocsátásokkal szemben.

Az elbocsátott munkások felsegélyezése érdekében a taggyűlés havi 20 lei helyi járulék bevezetését határozta el.

A munkás perekre vonatkozólag a taggyűlés megállapítja, hogy ellentétben a munkászerződés törvényével a munkás perek hosszú időt vesznek igénybe a bíróságnál. Több apró ügy rendezése után a taggyűlés a tagok lelkesedése mellett befejezést nyert.

KÜLÖNFÉLÉK

Ki tud róla? Felkérjük mindazokat a szaktársakat, akik tudnak valamit Szentmihályi Vilmos bécsi születésű 1899 március 10-én vasesztergályos hollétéről, jelentse be azonnal a szövetségünk központi iródájába.

2 sztrájktrő. A resicai modelasztalosok, amint a szaklapunk múlt számában is közöltük elbocsátott kollegáik érdekeinek megvédésére sztrájkba léptek.

E sztrájknak, habár mindössze 14 modelasztalos volt érdekelve. akad 2 árulója, Bruder Ottó és Válya József személyében. Jegyezzük meg a neveit e két árulóknak, hogy majd érdemszerűen jutalomra részesíthessük.

Nyilatkozat. Alulírott bocsánatot kérek a lupényi Vas és fém munkás csoport vezetőségétől, fegyelmezetlen és fellelőtlen kijelentéseimért és ígérem, hogy tovább mint fegyelmezett szervezett munkás fogok viselkedni.

Lupény 1931 október 4. Landfrars Stefan Előttünk mint tanuk: Moldován Márton, Feleki Balázs, Moldován Sándor, Kis Ioan, Roznov Arthur, Allói Emil.

Nyilatkozat. Alulírott elismerem, hogy a múltban helytelen és téves utakon jártam, de ígérem, hogy a jövőben kitartó és hűséges tagja leszek a Szociáldemokrata Szakszervezetnek.

Lupény 1931 október 11. Oltyán József Előttünk mint tanuk: Feleki Balázs, Besenyei András.

Halálozás

Az alábbi elhalt szaktársak neveit mély fájdalommal tudatjuk:

Mihail Casulat Ferdinándról 3000 lei temetkezési segély; Zippl Ioan esicáról, 3000 lei temetkezési segély; Német Stefan Resicáról 2000 lei temetkezési segély

Emléküket kegyelettel fogjuk megőrizni.

Amikor a mérnök hadilábon áll a tudománnyal

Roata mérnök személye ismeretes különösen a clu'i közönség előtt, ahol pár év alatt a városi villamosműveket alaposan tönkretette, hogy azután a várostól egy pármillió kártérítést követeljen. Szerencse még, hogy a semmitőszék Roatat elutasította keresetével és így a város végleg lerázhatta a nyakáról. A bírósági tárgyalások alkalmával kitűnt, hogy Roata nem is mérnök, hanem egy bádógos tanfolyamról van francia igazolványa. Ennek az igazolványnak birtokában Roata feljogosítottnak érezte magát, a mérnöki cím viselésére de még inkább a mérnöki pozíciók elfoglalására.

Amint Hunedoaráról jelentik a politikai befolyások révén Roatat kinevezték az állami fémüzemek mérnökévé Hunedoaran.

Itt egy kőbányát kapott kitermelés céljából. A munkálatok folyamán egy óriási sulyu kődarabot kellett kitermelni. Szabályszerint a kőben megfelelő mélységű lyukat fúrnak és dinamittal felrobbantják. A „mérnök” urnak azonban egy igen eredeti ötlete támadt. Kiadta a parancsot, hogy a követ erősen kössék a mozdony hátához és a mozdonyvezető indítsa meg a gépet. Szerencse a mozdonyvezető megtagadta az engedelmességet, mert nem akart a mélységbe zuhanni a kővel és mozdonyal együtt.

Mivel a mozdonyvezető akaratán megszünt a mérnöki leleményesség, Roata az előbbihez hasonló, da más kivitelű gyakorlati megvalósításához látott hozzá. Kiadta a a parancsot, hogy a követ jó erősen kössék meg és a bányában és környékén talált nagyszámu mun-

kásokat arra birta, hogy huzzák meg a köteleket. Megparancsolta továbbá szigorúan hogy senki el ne engedje a köteleket. Ez alkalommal a sors úgy akarta, hogy amint megmozdították a nagyszulyu követ a kötelek elvágódtak és a kő mélységbe zuhant, csak a véletlennek köszönhető, hogy a politikai szövevényen át mérnöké avanszált Roata-kapricitásnak nem voltak emberi áldozatai.

Folytonos molesztálások a Zsilvölgyében a nevelés miatt

Az uralkodóosztály érdekeinek szempontjából a Zsilvölgyében tilos a munkásnevelés. A tudás fegyverével itt nem szerelheti fel magát a munkás. Az alábbiak igazolják ezt. A szervezetek egy rendszeres nevelőelőadások tartását határozták el. A petroseni intellektuális közül sokan vállalkoztak egy-egy előadás megtartására. Ez azonban ugylátszik nem volt inyére a megyei prefektus urnak, minek folytán az előadások megtartását betiltotta még mielőtt megkezdődtek volna.

A prefektus urnak kedvező az ha a megyéjében minden kulturát nélkülöző igénytelen primitív munkás él, mert ezt követeli a kapitalisták nemzeti érdeke. És a prefektus ur ki nem egyéb mint a kapitalisták legalázatosabb szolgája, jól végezte kultur-tipró dolgát, a gazdái parancsa szerint cselekedet, félt nehogy, ellenesetben ő is munkanélkülivé váljon.

A felsőbb hatóságoknál tett tiltakozás eredményeképpen megengedték az előadások megtartását, azonban a közoktatásügyi miniszter megtiltotta a tanároknak, hogy előadásokat tartsanak.

Maradtak mégis önértékes intellektuális, akik a rendelet figyelmen kívül hagyásával, az előadásokat megtartják s most már hetenként két jól látogatott kultur-előadást tartanak Petroseniban.

Olvassátok a „Munkás Ujságot”!

TIPARUL TIROGRAFIEI „PRESA” STR. BLĂNARI, 20